

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

SUP- direktiivin toteuttaminen Suomessa

Tuottajavastuuiltapäivä 4.11.2021

Katariina Haavanlammi

Lainsäädäntöneuvos, YM

SUP- direktiivi: taustaa

- = Direktiivi tiettyjen muovituotteiden ympäristövaikutuksen vähentämisestä (EU) 2019/904, joka on lempinimeltään SUP-direktiivi tai kertakäyttömuovidirektiivi (vaikka soveltamisala ei ole näin suppea)
- Tavoitteena
  - vähentää ympäristön roskaantumista, erityisesti merialueilla
  - edistää kiertotaloutta
  - yhtenäistää tuotesääntelyä
- Täytäntöönpanon määräaika päättyi 3.7.2021 – suurinta osaa vaatimuksista alettava soveltaa kuitenkin vasta myöhemmin – Suomen täytäntöönpano on myöhässä

kuva: YM kuvapankki

SUP- direktiivi: taustaa

- Soveltamisalassa:
  - Direktiivissä nimenomaisesti luetellut kertakäyttömuovituotteet; taustalla EU-näkökulma eli kymmenen yleisintä merenrannoilta EU-alueella löytynyttä kertakäyttömuovituotetta (vrt. Suomen oma tilanne)
  - Kaikki oxo-hajovasta muovista valmistetut tuotteet
  - Kaikki muovia sisältävät kalastusvälineet
- Tuotteen ei tarvitse olla kokonaan muovia kuuluakseen soveltamisalaan - esim. muovipinnoitteiset kartonkimukit ovat SUP- tuotteita
- Muovin ja kertakäyttöisten muovituotteiden määritelmät ovat keskeisiä ja niitä on täsmennetty komission antamissa suuntaviivoissa eli ohjeissa (annettiin merkittävästi direktiivissä säädetyistä aikataulusta myöhässä)
- Haastava kokonaisuus, sillä direktiivin tavoitteiden toteuttamiseksi eri tuoteryhmille on säädetty eri keinoja – keinot eivät siis ole kaikille tuoteryhmille samoja (ks. kaksi seuraavaa kalvoa)

kuva: YM kuvapankki

Direktiivin tavoitteiden toteuttamiseksi useita eri keinoja

Eri tuoteryhmille eri keinoja direktiivin tavoitteiden saavuttamiseksi

- **Kansalliset kulutuksen vähentämistoimet (4 artikla):** yhden annoskoon syömävalmiin ruoan elintarvikepakkaukset ja kertakäyttöisiin muovituotteisiin kuuluvat juomamukit (ml korkit ja kannet)
- **Tuotekiellot (5 artikla):** 1) kertakäyttöisiin muovituotteisiin kuuluvat aterimet, lautaset, pillit, vanupuikot, juomien sekoitustikut, ilmapallojen varret ja sekä vaahdotetusta polystyreenistä valmistetut juomamukit, juomapakkaukset ja yhden annoskoon syömävalmiin ruoan elintarvikepakkaukset sekä 2) kaikki oxo-muovista valmistetut tuotteet
- **Tuotesuunnitteluvaatimukset (6 artikla):** kertakäyttöiset muovituotteisiin kuuluvat max 3 litran juomapakkaukset ja – pullot (ml korkit ja kannet)
- **Merkintävaatimukset (7 artikla):** kertakäyttöiset muovituotteisiin kuuluvat terveystiteet, tamponit, tamponin asettimet, kosteuspyyhkeet, suodattimelliset tupakkatuotteet ja suodattimet sekä juomamukit
- **Laajennettu tuottajavastuu (8 artikla):** 1) muovia sisältävät kalastusvälineet sekä 2) kertakäyttöisiin muovituotteisiin kuuluvat tupakkatuotteet ja suodattimet, kosteuspyyhkeet, ilmapallot, yhden annoskoon syömävalmiin ruoan elintarvikepakkaukset, joustavasta materiaalista valmistetut yhden annoksen annospakkaukset ja kääreet, juomamukit, muovikassit ja juomapakkaukset
- **Erilliskeräysvelvoitteet (9 artikla):** kertakäyttöiset muovituotteisiin kuuluvat max 3 litran juomapullot (ml korkit ja kannet)
- **Valistustoimet (10 artikla):** kaikki muut SUPD soveltamisalaan kuuluvat paitsi tuotekiellojen piirissä olevat tuotteet

Toteuttamisen aikataulu – tilanne 11/2021

- Tuotekiellot ja merkintävaatimukset saatiin kansallisesti voimaan 23.8.2021
  - Täytäntöönpanosäätely: Jätelain muutoslaki (714/2021) ja VNA eräistä muovituotteista (771/2021)
  - Toimivaltainen valvontaviranomainen: Tukes
  - Esimerkiksi tällaisia merkintöjä vaaditaan jatkossa jokaiseen 23.8.2021 jälkeen markkinoille saatettuun kokonaan tai osittain muoviseen kertakäyttöiseen juomamukiin:

- Muiden vaatimusten täytäntöön panemiseksi on valmisteilla erillinen JL:n muuttamista koskeva HE; tavoitteena, että se lähetettäisiin lausunnoille tämän vuoden puolella ja annettaisiin eduskunnalle kevätkaudella 2022
- Lisäksi tarvitaan paljon uutta asetustason säätelyä; myös VNA eräistä muovituotteista (771/2021) tullaan tässä yhteydessä täydentämään

Eräät SUP- tuotteet erilliskeräystä edellyttävän JL 46 §:n 1 momentin mukaisen tuottajavastuun piriin

- Ko. tuottajavastuu tarkoittaa tuottajan vastuuta järjestää tuotteiden jätehuolto ja vastata järjestämänsä jätehuollon kustannuksista; erilliskeräysverkostovaatimuksilla keskeinen merkitys
- 1) Uutena sääntelyn piiriin sellaiset kertakäyttöisiin muovituotteisiin kuuluvat tyhjänä myytävät juomamukit, jotka eivät ole pakkauksia
    - Näihin juomamukeihin sovellettaisiin kuitenkin pakkauksille säädettyä erilliskeräysverkostoa
    - Samalla pakkausten tuottajan määritelmästä poistettaisiin EU:n jätesäädöspakettiin perustuen miljoonan euron liikevaihtoraja ja lakiin lisättäisiin pakkausten tuottajan määritelmästä poikkeava palvelupakkausten tuottajan määritelmä
  - 2) Uutena sääntelyn piiriin muovia sisältävät kalastusvälineet
    - Lausunnoille lähdössä direktiivin vähimmäistasoa tiukempi ehdotus, jonka mukaan kalastusvälineiden tuottajavastuu koskisi direktiivistä poiketen merialueilla käytettävien kalastusvälineiden lisäksi myös sisävesillä käytettäviä kalastusvälineitä ja erilliskeräysverkosto kattaisi vastaavasti sekä meri- että sisävedet; taustalla ympäristönsuojelulliset syyt
    - Erilliskeräysverkostovaatimukset olisivat erilaisia ammatti- ja virkistyskalastusvälineille; kiinteä verkosto vaadittaisiin ammattikalastusvälineille, mutta virkistyskalastusvälineille verkostovaatimukset olisivat varsin joustavia (mm. kampanjaluonteinen keräys mahdollinen)

Eräille SUP- tuotteiden tuottajille uusi kustannusvastuu: ko. tuotteiden kustannusosuus kuntien ns. yleiseen käyttöön tarkoitetuilla alueilla toteuttamasta jätehuollosta ja roskien siivouksesta

- Kustannusvastuun piiriin kuuluvat seuraavien kertakäyttöisten muovituotteiden tuottajat: tupakkatuotteiden, kosteuspyyhkeiden, ilmapallojen, yhden annoksen syömävalmiin ruuan elintarvikepakkausten, joustavasta materiaalista valmistettujen yhden annoksen annospakkausten ja kääreiden, juomamukien, muovikassien ja juomapakkausten tuottajat
- Kustannusvastuun piiriin kuuluvat alueet määräytyisivät ns. puhtaanapitolain (669/1978) ja eräiden jätelain (646/2011) roskaantumista koskevaan 8 lukuun sisältyvien 76 §:n ja 74 §:n säännösten perusteella; esim. kadut, torit, uimarannat, puistot ja muut yleiseen virkistykseen käytettävät alueet olisivat mukana
- Kustannusvastuun toteuttamiseksi määriteltäisiin jätelaissa ja sen nojalla annettavalla VNA:lla tuoteryhmäkohtaiset korvaukset, jotka kustannusvastuun piiriin kuuluvien tuotteiden tuottajat suoraan sääntelyn nojalla vuosittaisin maksaisivat kaikille Suomen kunnille. Tuoteryhmäkohtaisten korvausten suuruus tarkistettaisiin

kuva:YM kuvapankki

Uuteen kustannusvastuuseen liittyviä haasteita

- Tuoteryhmäkohtaisten korvausten suuruuden määrittelyn edellyttämä tietopohja on nykytilanteessa erittäin puutteellinen tai sitä ei ole ollenkaan – ko. tietoja ei ole tullut tähän mennessä kunnissa kerätä. Tietopohjan kartuttamiseen liittyviä hankkeita on käynnissä; osa rahoitetaan yhdessä tuottajat/Kuntaliitto/YM.
- Tarvittavia tietoja ovat: 1) Mitkä ovat kuntien kokonaiskustannukset kaikista kustannusvastuun piiriin kuuluvilla alueilla toteutetuista kustannustehokkaista jätehuolto- ja siivoustoimista ja 2) Mikä on SUP – tuotteiden osuus ko. kokonaiskustannuksista
- Eri tuoteryhmillä kustannusvastuun sisällössä on eroja (osalla kustannusvastuu vain siivouskustannuksista ja osalla sekä jätehuolto- että siivouskustannuksista) ja tuoteryhmäkohtaisten korvausten maksuvelvollisuus alkaa eri tuoteryhmillä eri aikaan → sekoittaa kokonaisuutta entisestään
- Tällä hetkellä vielä pohdinnassa mm. se, millä perusteilla tuoteryhmäkohtaiset korvaukset jaetaan jokaiselle Suomen kunnalle – tuleeko asukasluvun lisäksi muita kriteereitä?

SUP- erilliskeräysvaatimukset

- **SUP - juomapulloja koskevat asteittain tiukentuvat (v. 2025 ja v. 2029) erilliskeräysvaatimukset**
  - Koskee sekä pantilliseen palautusjärjestelmään kuuluvia että siihen kuulumattomia SUP-muovipulloja;
  - Pantilliseen juomapakkausten palautusjärjestelmään kuuluvia SUP- muovipulloja saatetaan Suomen markkinoille noin 650 miljoonaa vuodessa: palautusjärjestelmän ulkopuolelle jäävien SUP-muovipullojen määrästä ei ole tarkkoja tietoja, mutta määrän arvioidaan olevan vähäinen verrattuna em. verrattuna
  - Pantillinen palautusjärjestelmä toimii todella tehokkaasti - muovipulloista palautuu yksistään sen kautta 92 %; arvio on, että tämän vuoksi SUP- erilliskeräysvelvoitteet on mahdollista saavuttaa ilman suuria käytännön muutoksia, vaikka vaatimukset on tietenkin vietävä osaksi lainsäädäntöämme

SUP- tuotevaatimukset

- **SUP - juomapakkauksille ja SUP- juomapulloille nykyiseen verrattuna uusia tuotevaatimuksia**
  - SUP- juomapakkauksille säädetään pullokohtainen ns. korkit kiinni – vaatimus (3.7.2024 alkaen)
    - huolena esitetty, että on vaatimuksen toteuttaminen on haaste hyvin toimivalle pullonpalautusjärjestelmälle eli että pullonpalautuslinjastoja jouduttaisin laajamittaisesti uusimaan
  - SUP- juomapulloille säädetään kierrätetyn muovin osuutta kaikissa Suomessa markkinoille saatetuissa pulloissa koskeva asteittainen tiukentuva vaatimus (v. 2025 ja v. 2030), joka ei ole pullokohtainen vaan kaikkia tuottajia yhteisesti koskeva vaatimus
  - Nykyisestä kierrätetyn muovin pitoisuudesta muovipulloissa ei ole saatavilla tarkkaa tietoa; määrän arvioidaan olevan noin 10 prosentin luokkaa, mutta se vaihtelee 0-100 % välillä eri pulloissa

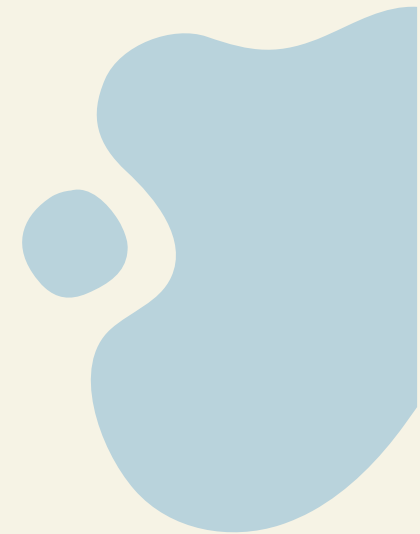
Muita SUP-vaatimuksia

- **Kansallisista kulutuksen vähennystoimista (v. 2022-2026) joko säädetään tai laaditaan muovitiekarttaan perustuva green deal**
  - Koskee seuraavia kertakäyttöisiä muovituotteita: yhden annoksen syömävalmiin ruuan elintarvikepakkaukset ja juomamukit
  - Valmisteltu toteuttamista green dealilla eli sopimuksella; valmistelua tehty siitä lähtökohdasta, että kulutuksen vähentymistä mitattaisiin tuotteiden kappalemäärien, ei niiden sisältämän muovin määrän perusteella – mikä on komission lopullinen kanta?
- **SUP- tuottajille muita tuottajia huomattavasti täsmällisempi kuluttajien valistusvelvollisuus; päätavoitteena on SUP- tuotteista aiheutuvan roskaantumisen ehkäiseminen**
- **SUP tuottajille laaja joukko tiedonkeruovelvoitteita EU-raportointia ja valvontaa varten (edellyttää myös jäte- ja tuotetietojärjestelmän kehittämistä); PIRely toimittaa EU-raportoinnin piiriin kuuluvat tiedot komissiolle**

Lisätietoja [YM SUP- nettisivuilta](#)

Katariina.haavanlammi@gov.fi

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the
Environment

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Aleksanterinkatu 7, Helsinki | PL 35, FI-00023 Valtioneuvosto | ym.fi

